

Aportació al coneixement florístic del territori auso-segarric oriental i rodalies

Arnau Mercadé López

Universitat de Barcelona. Departament de Biologia Vegetal (Botànica)
Av. Diagonal, 645
E-08028 Barcelona
arnaumerc77@hotmail.com

Manuscrit rebut el setembre de 2009

Resum

Presentem dades d'interès corològic de 42 tàxons del Moianès, el Lluçanès i zones properes. Es tracta d'espècies no citades anteriorment d'aquesta àrea i moltes d'elles noves per al territori auso-segarric. Com a elements més notables, destaquen el conjunt de tàxons eurosiberians i muntanyencs que assoleixen posicions meridionals extremes en aquest territori (*Carduus crispus* L., *Euphorbia dulcis* subsp. *angulata* (Jacq.) Rouy, *Melica nutans* L. o *Viola mirabilis* L.) i un conjunt de plantes considerades molt rares a nivell dels Països Catalans (*Aegilops ventricosa* Tausch, *Carex alba* Scop., *Carex griollei* Roem. o *Lythrum thymifolia* L.). També és notable la presència d'un grup d'espècies de caràcter calcífug rares en un entorn dominat per substrats rics en carbonat de calci (*Crassula tillaea* Lest.-Garl., *Sedum caespitosum* (Cav.) DC. o *Serratula tinctoria* L.).

Paraules clau: flora, corologia, Catalunya Central, interès biogeogràfic.

Abstract. *A contribution to the knowledge of the flora of the oriental Auso-segarric territory and surrounding areas*

We report data on 42 taxa from the Moianès, Lluçanès and neighbouring areas. Most of them are new records for this area, and some are not recordered from Auso-segarric territory. As more interesting elements, we have some eurosiberian and Pyrenean taxa which show in this area a southern limit (*Carduus crispus* L., *Euphorbia dulcis* subsp. *angulata* (Jacq.) Rouy, *Melica nutans* L. o *Viola mirabilis* L.) and some plants rare in general in the Països Catalans (*Aegilops ventricosa* Tausch, *Carex alba* Scop., *Carex griollei* Roem. o *Lythrum thymifolia* L.). A silicicole taxa group (*Crassula tillaea* Lest.-Garl., *Sedum caespitosum* (Cav.) DC. o *Serratula tinctoria* L.) are also interesting in a carbonate rich environments.

Key words: flora, chorology, Central Catalonia, Biogeographical interest.

Introducció

En el següent treball aportem dades florístiques d'interès corològic del territori auso-segarric oriental i del tram del territori catalanídic comprès entre els massis-

sos del Montseny i de Sant Llorenç del Munt, una àrea amb una manca de coneixement florístic força important (Font, 2009). La majoria provenen de les campanyes de camp fetes durant els darrers cinc anys a les comarques naturals del Lluçanès i del Moianès.

Material i mètodes

Com a cartografia de referència hem utilitzat, en la majoria dels casos, les bases topogràfiques a escala 1:5000 i 1:10000 disponibles a la web de l'Institut Cartogràfic de Catalunya. Per a cada tàxon especifiquem el quadrat del reticle UTM d'1 km de costat. Ometem el fus i la zona de designació [31T], ja que són comuns a totes les localitats. Els plec testimoni que recolzen les citacions estan dipositats a l'herbari BCN. Si no s'indica una font d'informació alternativa, totes les dades referents a la corologia dels diferents tàxons a Catalunya es basen en el recull de Font (2009). Cal destacar que hem utilitzat força algunes fonts antigues no recopilades en aquest recull, disponibles a la biblioteca digital del Real Jardín Botánico, i que ens han ajudat molt per perfilar la distribució d'algunes espècies.

Resultats: catàleg florístic

Aegilops ventricosa Tausch

Bages: Moià, prop del Perer, DG2233, 705 m, marge de camp de cereals; Moià, prop del collet del Boix, DG2129, 665 m, herbassar ruderal, 28-V-2006, A. Mercadé; Moià, Plans de Castellnou, DG2528, 660 m, marge de camí.

Les síntesis corològiques actuals assenyalen la presència d'aquest tàxon tan sols a l'extrem meridional de Catalunya, als Ports de Beseit (De Torres, 1983). És coneguda també de la Baixa Ribagorça, als Prepirineus aragonesos (Bolòs & Vigo, 2001, Villar *et al.*, 2001). Les localitats reportades constitueixen, de moment, doncs, les úniques poblacions d'aquesta espècie a la meitat nord de Catalunya, així com una novetat per al territori auso-segàrric.

Aetheorhiza bulbosa (L.) Cass.

Vallès Oriental: Sant Feliu de Codines, prop de la roca de Corbins, DG3215, 340 m, pradell sobre gresos, 21-V-2009, A. Mercadé.

Àmpliament estès per les contrades del litoral català, aquest tàxon rareja molt al prelitoral català. Tan sols als dos extrems del país penetra dins d'aquesta àrea, i és desconegut al sector nord i centre d'aquest territori.

Allium senescens L.

Osona: Santa Cecília de Voltregà, prop del castell de Voltregà, cingle de Puigpelat, DG3351, 720 m, peu de cingle, sobre margues, 10-V-2007, A. Mercadé & A. Pérez-Haase

Aquesta és l'única referència d'aquest all al territori auso-segàrric. Creixia en ambients especialment secs, en retalls de prats termòfils dominats per andropogonoidees.

Allium scorodoprasum subsp. *rotundum* (L.) Stearn

Bages: Moià, a l'oest del poble, DG2429, 720 m, marge de camí, 24-VI-2008, *A. Mercadé*; Santa Maria d'Oló, Vilagú, DG2133, 610 m, fenassar; Monistrol de Calders, prop del Saladic, DG1823, marge de camí; Calders, prop de la Guàrdia, a la Soleia, DG1527, 485 m, camp d'oliveres abandonat, 19-V-2009, *A. Mercadé*.

Aquestes són algunes de les poblacions que més avancen cap a la Catalunya oriental humida d'aquesta espècie, que presenta una distribució amb el seu òptim al territori auso-segàrric occidental (Bolòs & Vigo, 2001).

Astrantia major L.

Osona: Lluçà, riera del Lluçanès, sota el pont de Lluçà, DG2157, 640 m, bosc humit de fons de vall; Lluçà, riera Gavarresa, prop del rec del bac dels Àstors, DG2560, 700 m, bosc humit proper al torrent.

Espècie de distribució pirinenca i prepirinenca no coneguda, fins ara, del territori auso-segàrric. Juntament amb les poblacions del Collsacabra, en la dorsal del Lluçanès ateny el seu límit meridional de distribució a Catalunya, refugiant-se als boscos caducifolis mixtos de fons de vall (aliança *Carpinion*).

Arabis auriculata Lam.

Osona: Centelles, a l'est del Morro de Porc, DG3426, 900 m, pradell terofític de peu de cingle; Sant Martí de Centelles, vessant est del puig Fabregar, DG3423, 890 m, pradell terofític de peu de cingle, 4-V-2008, *A. Mercadé*.

Extrem oriental de la distribució d'aquest teròfit propi dels prats i pastures d'ambients continentals i secs de la muntanya mediterrània. Les localitats més properes són les del massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Carduus crispus L.

Osona: Oristà, riera Gavarresa, entre el Camp de Devesa i el Molí del Bac, DG2244, 465 m, herbassar ruderal humit, 20-VII-2009, *A. Mercadé*; Oristà, serrat Boleter, prop d'Olost, DG2447, 600 m, herbassar ruderal.

Aquestes localitats del Lluçanès constitueixen un nucli força aïllat respecte a l'àrea d'ocupació coneguda d'aquest tàxon, molt limitada a les àrees plujoses del nord-est català. La localitat més propera és la de la plana de Vic, prop de Manlleu (Bolòs & Vigo, 1996).

Carex alba Scop.

Osona: Sobremunt, riera de Sorreigs, poc més amunt del gorg Negre, DG3251, 650 m, pineda frescal de *Pinus sylvestris*, 23-VI-2006, A. Mercadé & E. Batriu; Alpens, carretera a Borredà, prop del km 18, DG2464, 890 m, avellanosa; Berguedà: Vilada, obaga de la serra del Picancel, entre el torrent de Sant Miquel i el torrent Fred, DG1164, 650 m, pinedes de *Pinus sylvestris*, 17-VI-2005, A. Mercadé, E. Batriu & J.M. Ninot; La Quar, riera de Merlès, davant del càmping, prop del molí del Vilardell, DG1760, 635 m, terrassa fluvial amb bosc caducifoli humit.

Ciperàcia considerada molt rara al territori català i al conjunt de la península Ibèrica, que ha estat consignada d'alguns punts del Prepirineu i, més aïlladament, de les comarques del nord-est. Malgrat que algunes síntesis corològiques actuals no ho recullen, l'espècie també era coneguda del territori auso-segàrric, i en particular del sector occidental del Lluçanès, a la part baixa de la vall de la riera de Merlès (Pujol *in* Cadevall 1937, Bolòs & Vigo, 2001). Nosaltes aportem noves localitats per a aquest territori, on apareix dispersa però constituint poblacions força nombroses.

Carex grioletti Roem.

Vallès Oriental: Figaró-Montmany, sot del Bac, torrent del Bosc Negre, DG3819, 360 m, avellanosa i herbassars higròfils, 25-VIII-2002, A. Mercadé & A. Pérez-Haase.

Primera citació d'aquest rar *Carex* al prelitoral català. De les citacions conegudes, les del territori olositànic i aquesta són de les més interiors. La resta es restringeix a la franja litoral del territori catalanídic septentrional. Apareix molt localitzat constituint una població força reduïda al fons de la vall, prop del torrent.

Carex hirta L.

Vallès Oriental: Castellterçol, riera del Salt Gener, prop de cal Cara Brut, DG2820, 615 m, jonquera; Castellterçol, riera de la Fàbrega, prop del molí de la Fàbrega, DG2525, 600 m, herbassars humits ruderalitzats; Bages: L'Estany, estany de l'Estany, DG2635, 870 m, herbassars humits, 15-IX-2006, A. Mercadé & J.M. Ninot; Osona: Collsuspina, part alta del torrent de l'Espina, DG3130, 885 m, pastures ruderalitzades humides.

Amb una àmplia distribució a l'àrea pirinenca i especialment al nord-est català, aquest *Carex* s'enraraix molt cap a terres occidentals. Fora d'aquesta zona, doncs, tan sols era conegut dels voltants de Terrassa (Cadevall, 1937), i ja al territori auso-segàrric, de Puig-reig (Pujol *in* Cadevall, 1937).

Carex montana L.

Osona: Orís, boga de Serratosa, DG3353, 915 m, bosc mixt de *Quercus pubescens* i *Acer opalus*, 25-V-2005, A. Mercadé & J.M. Ninot; Sora, obac dels Munts, cap-

çalera del torrent d'en Mateu, DG3059, 950 m, bosc mixt amb til·lers, 29-V-2006, A. Mercadé.

Espècie de distribució bàsicament prepirinenca que assoleix al territori estudiat una de les poblacions més meridionals del territori català. Era coneguda, però, del sector oriental plujós de Catalunya, a l'àrea del Cabrerès i del Gironès (Bolòs & Vigo, 2001). En el nostre territori sembla preferir els boscos poc densos d'indrets abruptes de la part alta d'alguns serrats, on pot arribar a ser localment abundant. És novetat per a la flora del territori auso-segàrric.

Cleistogenes serotina (L.) Keng

Bages: Calders, torrent d'Anoia, DG1224, 380 m; Calders: riera de Calders, prop del Gorgolí, DG1424, 350 m, 18-XI-2006, A. Mercadé; Calders: prop de les Quingles, DG1325, 375 m.

Aportem noves localitats d'aquesta espècie per al territori auso-segàrric on, segons sembla, ja era conegut del pla de Bages i d'altres punts dispersos del Lluçanès (Sallent *in* Font Quer, 1914; Pujol *in* Cadevall, 1937). Apareix sempre molt localment i com a planta força rara en pradells calcícoles secs.

Crassula tillaea Lest.-Garl.

Vallès Oriental: Granera, prop del Carner, DG2420, 845 m, pradells terofítics, 29-III-2007, A. Mercadé; Sant Feliu de Codines: obac del Villar, prop del torrent, DG3115, 350 m, codina gresosa.

Segons les dades actuals, aquesta espècie ocupa la plana i baixa muntanya litoral del nord-est català, i arriba cap al sud al massís del Garraf, penetrant molt poc dins la serralada prelitoral. Les localitats que aportem aquí representen un interessant avanç de la planta en aquest sector i cap a terres occidentals poc marítimes, a més de trobar-se a una notable altitud. L'espècie també l'hem observada en terres prelitorals al sòcol paleozoic del massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, pujant a Mont-Rodon, a uns 400 m d'altitud.

Euphorbia dulcis subsp. *angulata* (Jacq.) Rouy

Osona: Orís, boga de Serratosa, DG3353, 915 m, bosc mixt de *Quercus pubescens* i *Acer opalus*, 25-V-2005, A. Mercadé & J.M. Ninot; Lluçà, riera del Lluçanès, sota el pont de Lluçà, DG2157, 640 m, bosc humit de fons de vall; Sant Bartomeu del Grau, obaga del serrat de Collgriell, DG3249, 745 m, vorada de bosc; Sora, obac dels Munts, capçalera del torrent d'en Mateu, DG3059, 950 m, bosc mixt amb til·lers, 29-V-2006, A. Mercadé.

Les localitats d'aquesta espècie al llarg de la dorsal del Lluçanès constitueixen els límits meridionals de la seva distribució catalana, que se centra bàsicament a les àrees calcínals dels Prepirineus orientals. Es tracta d'una planta nova per al territori auso-segàrric.

Euphorbia platyphyllos L.

Bages: Monistrol de Calders, riera de Calders, prop del molí del Castell, DG1625, 390 m, herbassars higronitròfils, 1-VII-2006, A. Mercadé; Calders, prop de la font de l'Angle, marge de la riera de Calders, DG1023, 250 m, herbassars higronitròfils; Osona: Collsuspina, serrat de Santa Coloma, DG3128, 890 m, marge de camí, 19-VII-2004, A. Mercadé.

Algunes síntesis corològiques actuals mostren un important buit en la distribució d'aquesta espècie a la Catalunya central, tot i haver estat citada de manera poc precisa del Lluçanès (Vayreda, 1879). Aportem algunes localitats que amplien la seva distribució a la conca del Llobregat.

Euphorbia villosa Willd

Osona: Sobremunt, riera de Sorreigs, prop del mas Miolet, DG3151, 640 m, vora-d'avellanosa.

Sumem aquesta localitat a les de prop d'Olost (Mercadé, 2005) en la distribució d'aquest tàxon molt lligat a les comarques orientals humides.

Festuca gautieri (Hack.) K. Richt

Vallès Occidental: Gallifa, cingles de Sant Sadurní, serrat Punxegut, DG2717, 860 m, replans de roques ombrívols, conglomerats, 23-IX-2007, A. Mercadé.

A part de la serralada pirinenca, la ussona apareix també a les muntanyes del territori catalanídic, especialment de la meitat meridional. La localitat que aportem dona continuïtat a la distribució d'aquesta planta al llarg del sector septentrional d'aquest territori, entre Montserrat i el Montseny. Sorprenentment, no ha estat trobada, de moment, al massís veí de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, tot i tenir-hi ambients favorables.

Festuca paniculata subsp. *spadicea* (L.) Litard

Osona: Orís, бага de Serratosa, DG3353, 915 m, bosc mixt de *Quercus pubescens* i *Acer opalus*.

Es tenen poques citacions d'aquesta espècie al territori auso-segàrric i cap del Lluçanès.

Galium palustre subsp. *elongatum* (C. Presl) Lange

Bages: Calders, Viladecavalls, marge de la riera de Calders, prop de l'Angle, DG1023, 255 m, herbassars higròfils del marge de la riera, 29-IX-2008, A. Mercadé.

Espècie lligada a les àrees palustres properes al litoral català, si bé s'endinsa cap a l'interior seguint les conques d'alguns rius (Ebre, Fluvià...). Aquest és el cas de la localitat que aportem aquí, força isolada a la Catalunya central i que representa una novetat per al territori auso-segàrric. L'espècie havia estat citada de

l'àrea propera a Monistrol de Montserrat (Font Quer, 1914; Panareda & Nuet, 1992). Tenint en compte la proximitat geogràfica amb la nostra localitat, sospitem que podria tractar-se de la mateixa subespècie.

Hedysarum boveanum Bunge ex Basiner subsp. *europaeum* Guitt. & Kerguélen
Bages: Santa Maria d'Oló, prop del pla Tosquer, DG1634, 450 m, pineda clara de *Pinus halepensis*, 3-VII-2008, A. Mercadé.

Aquesta és una de les localitats més orientals d'aquest tàxon dins de Catalunya, i una de les poques situades a l'est del riu Llobregat. No era consignada del Moianès, però sí del veí pla de Bages (Font Quer, 1914).

Lavatera maritima Gouan

Vallès Oriental: Sant Quirze de Safaja, cingles de Bertí, prop del grau de Montmany, DG3618, 800 m, replans secs molt assolellats, 6-VI-2009, A. Mercadé.

La distribució actual de l'espècie presenta un important buit en tot el sector prelitoral comprès entre el Gironès i el Montsant. En aquest sentit, aquesta és l'única localitat del sector prelitoral del territori catalanídic nord.

Linum viscosum L.

Osona: Sant Bartomeu del Grau, part alta del rec de la Tuta, cap al veïnat del Roc Llarg, DG3249, 690 m, clariana forestal.

Nova localitat per al Lluçanès d'aquest tàxon ja citat de l'àrea per Vayreda (1879) però sense cap localitat concreta.

Lythrum thymifolia L.

Vallès Oriental: Sant Quirze de Safaja, serrat de Barnils, prop de Can Riera, DG3020, 690 m, 10-VI-2007, A. Mercadé.

Tàxon que presenta una distribució disjunta que comprèn l'àrea de l'Empordà i les muntanyes del terç meridional de Catalunya, on és, en general, una planta força rara. La localitat que aportem, a mig camí entre les anteriors, representa una novetat per a la flora de la província de Barcelona i per al territori catalanídic septentrional.

L'hem trobada en sòls arenosos temporalment humits, en companyia d'altres plantes amants d'aquests ambients, com són *Lythrum hyssopifolia*, *Centaurium pulchellum* o *Trifolium lappaceum*.

Melica nutans L.

Osona: Sobremunt, riera de Sorreigs, poc més amunt del gorg Negre, DG3251, 650 m, vorada d'avellanosa mesoxeròfila, 23-VI-2006, A. Mercadé & E. Batriu; Osona: Sant Agustí de Lluçanès, riera de Cussons, prop de Can Mateu, DG3060, 745 m,

marge d'una avellanosa mesòfila; Vallès Oriental: Castellcir, Sauva Negra, al torrent del Soler o de la font de la Collada, DG3127, 760 m, vorada de bosc, 17-VII-2008, A. Mercadé & C. Pedrocchi; Berguedà: Vilada, obaga de la serra del Picancel, entre el torrent de Sant Miquel i el torrent Fred, DG1164, 650 m, torrentera ombrívola.

Interessants localitats d'aquest tàxon boreal de distribució essencialment pirinenca, si bé té algunes localitats extremes a l'àrea prepirenca central i oriental. Les que presentem aquí suposen el límit meridional absolut de distribució de l'espècie a Catalunya, a més d'una novetat per al territori auso-segàrric. Segons les nostres observacions, a l'àrea prospectada es comporta com a planta de vorada dels boscos propers als fondals, sempre fent poblacions força reduïdes.

Moenchia erecta (L.) P. Gaertn., B. Mey. & Schreb

Vallès Oriental: Granera, prop del Carner, DG2420, 845 m, pradells terofítics, 22-IV-2007, A. Mercadé.

Espècie pròpia dels pradells calcífugs molt rara a l'est de l'eix Guillerries-Montseny-serra de Marina. Fora de l'est silici català, doncs, era coneguda només de les muntanyes de Prades. Destaquem aquí el valor biogeogràfic de la localitat reportada com a enclau de flora calcífuga. Sobre gresos i conglomerats eocènics, i en un espai força reduït, hi troben refugi, a més d'algunes de les espècies citades en aquest treball com *Crassula tillea*, *Sedum caespitosum* o *Vicia lathyroides*, d'altres com *Trifolium glomeratum*, *T. cherleri*, *T. bocconeii*, *T. strictum*, *T. striatum*, *Vulpia bromoides*, *Spergularia pentandra*, *Micropyrum tenellum*, *Jasione montana*, *Galium divaricatum*, *Potentilla argentea*...

Petroselinum segetum (L.) Koch

Vallès Oriental: Castellterçol, la Riba, DG2722, 715 m, horts; Castellterçol, serrat del Lari, DG2722, 700 m, herbassars humits; Bages: Moià, prop del Prat, DG2628, 675 m, herbassars humits.

Malgrat que Bolòs & Vigo (1990) recullen de manera poc concreta la presència d'aquesta espècie al territori auso-segàrric oriental, nosaltres n'aportem algunes localitats concretes. Les localitats més properes són les de prop de Vic (Masferrer in Cadevall, 1919-1923; Vayreda, 1879).

Quercus robur L.

Osona: Sant Bartomeu del Grau, torrent del Pujol, DG3250, 675 m, bosc caducifoli mixt de fons de vall, 23-VI-2006, A. Mercadé.

La localitat de la Sauva Negra, juntament amb aquesta, constitueixen les dues úniques poblacions conegudes d'aquest roure dins del territori auso-segàrric. No era conegut, doncs, del Lluçanès, on arriba a constituir algun rodal al fons del torrent esmentat.

Ranunculus sceleratus L.

Vallès Oriental: Castellterçol, torrent de la Fàbrega o riera de Marfà, prop del pla Rubí, DG2525, 595 m, creixenar, 16-V-2005, A. Mercadé.

Aquest tàxon és més aviat rar a les muntanyes del sector prelitoral nord, d'on només era conegut d'alguns punts de la riba del Llobregat i del Cardoner. La seva distribució queda bàsicament cenyida a les planes litorals.

Ranunculus serpens subsp. *nemorosus* (DC.) G. López

Osona: Sora, obac dels Munts, capçalera del torrent d'en Mateu, DG3059, 950 m, bosc caducifoli mixt amb *Tilia* sp., 29-V-2006, A. Mercadé.

Aquesta localitat i la del Cabrerès són de les que més avancen vers el sud en la distribució d'aquest tàxon eurosiberià, tot i aparèixer isoladament al massís del Montseny. No era conegut del territori auso-segarric ni del Lluçanès.

Sarothamnus scoparius (L.) W. D. J. Koch

Vallès Oriental: Castellterçol, les Sorres, DG2419, 875 m, brolla muntanyenca d'estepes i brucs, 19-V-2008, A. Mercadé.

La gòdua no era coneguda del territori comprès entre el Montseny i el massís de la Fembra Morta, tot i haver estat citada, com a planta accidental (Cadevall *in* Bolòs, 1950), de la zona silícia propera a Terrassa. La nostra població prospera sobre substrats carbonatats sorrenecs eocènics (gresos) i s'ha vist clarament afavorida pels incendis del 2003.

Sedum caespitosum (Cav.) DC.

Vallès Oriental: Granera, prop del Carner, DG2420, 845 m, pradells terofítics, 29-III-2007, A. Mercadé; Sant Feliu de Codines, la Serra, just sobre el poble, DG2915, 550 m, pradells terofítics ruderalitzats, sobre codina gresosa.

Noves localitats al sector prelitoral nord d'aquesta planta que té la majoria de les seves poblacions concentrades a les planes de la Selva i de l'Empordà, si bé presenta punts dispersos a la meitat occidental de Catalunya. La localitat més propera correspon a les proximitats de Terrassa (Cadevall *in* Bolòs, 1950).

Sedum rubens L.

Vallès Oriental: Sant Feliu de Codines, Pinars del Badó, prop del turó del Pigròs, DG3018, 695 m, pradell terofític acidòfil sobre gresos, 30-V-2007, A. Mercadé; Sant Feliu de Codines, la Serra, just sobre el poble, DG2915, 550 m, pradells terofítics sobre codina gresosa; La Garriga, sobre la Doma, camí de la Serreta, DG3914, 330 m, pradell esclarissat sobre sauló granític.

Es tenen poques citacions d'aquest tàxon fora del nord-est silici de Catalunya. Presenta, com moltes altres espècies calcífuges (algunes citades en aquest treball),

poblacions aïllades als afloraments de roques silícies de Sant Llorenç del Munt i de les muntanyes de Prades.

Serapias vomeracea (Burm. fil.) Briq.

Osona: Sant Martí de Centelles, pla de l'Adorar, camí a Sant Miquel de Sesperxes, DG3723, 505 m, pradells terofítics de tendència calcícola, 18-V-2008, A. Mercadé; Vallès Oriental: Figaró-Montmany, entre Sant Pau de Montmany i el Puiggraciós, DG3717, 620 m, pastures mesòfiles, sobre sòls argilosos compactes.

Única localitat a la serra prelitoral d'aquesta rara orquidàcia. Les localitats conegudes se ceneixen a la franja litoral del tram baix del Llobregat, a comptats punts de la depressió prelitoral, de la Garrotxa i de la plana de l'Alt Empordà. Les poblacions, en general de pocs individus, apareixen exclusivament a la franja de materials argilosos i gresosos de l'eocè inferior.

Serratula tinctoria L.

Osona: Sant Bartomeu del Grau, torrent del Pujol, DG3250, 675 m, bosc caducifoli mixt de fons de vall; Sobremunt, serra de Sobremunt, DG3353, 905 m, pastura mesòfila; Sora, obaga dels Munts, DG2959, 1025 m, bosc caducifoli mesòfil.

Noves localitats d'aquesta espècie al territori auso-segàrric, d'on tan sols es coneixia del Moianès. A més, es tracta d'una planta força rara fora de les muntanyes plujoses del nord-est de Catalunya i dels Pirineus orientals. Malgrat que en general es comporta com a planta calcífuga, les poblacions del Lluçanès apareixen sobre substrats poc o gens àcids i acompanyades de plantes calcícoles.

Stipa capensis Thunb

Vallès Oriental: Sant Feliu de Codines, serrat de les Moles, just sobre el poble, DG2916, 540 m, pradells ruderalitzats sobre codina gresosa, 15-V-2009, A. Mercadé.

Aquesta és potser l'única citació moderna d'aquesta espècie al sector prelitoral català, a excepció de l'extrem meridional on, seguint la vall de l'Ebre, entra força cap a terres interiors. Era coneguda també de prop de Terrassa (Cadevall, 1937), encara que estava considerada com a accidental pels autors originals. Al nostre territori l'espècie apareix molt local sobre codines molt assolellades molt a prop del poble, i per tant també podria tractar-se d'una introducció accidental.

Tolpis barbata (L.) Gaertn

Vallès Oriental: Sant Feliu de Codines, Pinars del Badó, prop del turó del Pigròs, DG3018, 700 m, pradell terofític acidòfil, 30-V-2007, A. Mercadé; Sant Feliu de Codines, roca gran del Villar, DG3015, 435 m, codina; Bigues i Riells, Saulons d'en Déu, prop del turonet del Prat Baix, DG3114, 455 m, pradell terofític; La Garriga, sobre la Doma, DG3914, 330 m, pradell terofític; La Garriga, la Serreta, DG3814, 310 m, pradell terofítics.

Planta dels pradells terofítics calcífugs que fora del nord-est silici tan sols havia estat citada del sòcol paleozoic del massís de Sant Llorenç del Munt (Lapraz, 1974) i de les muntanyes de Prades. Sembla que també deu existir a Montserrat (Vayreda *in* Nuet i Panareda, 1992), encara que aquests autors la hi consideren dubtosa. Les localitats que aportem donen continuïtat a les poblacions prelitorals de l'espècie, desenvolupant-se tant sobre sauló granític com sobre materials gresosos eocènics descarbonatats.

Trifolium resupinatum L.

Osona: Muntanyola, prop de Puigsaurina, DG3035, 890 m, pastures intenses, 17-VII-2008, A. Mercadé & C. Pedrocchi.

Planta que presenta una distribució força lligada a les planes litorals catalanes, sota climes de caràcter marítim. Aquesta és una de les poques citacions de l'interior català, especialment del seu sector central i oriental, d'on tan sols se'n té referència dels voltants de Terrassa (Cadevall, 1915-1919).

Valerianella carinata Loisel.

Bages: Monistrol de Calders, nord del poble, prop del Collet, DG1824, 450 m, pradells ruderals sobre margues, 26-V-2009, A. Mercadé.

Aquesta és una espècie força rara al territori català, que a més presenta una distribució molt dispersa. És coneguda del territori catalanídric, però amb escasses citacions, i del territori auso-segàrric, d'on tan sols es coneix del vessant continental del Montsant.

Vicia bithynica (L.) L.

Bages: Moià, pla de Castellnou, DG2628, 690 m, herbassar, 19-VI-2004, A. Mercadé; Osona: Sant Martí de Centelles, pla de l'Adorar, camí a Sant Miquel de Sesperxes, DG3723, 505 m, pradell terofític, 18-V-2008, A. Mercadé; Vallès Oriental: Sant Feliu de Codines, carretera cap a Gallifa, prop del Corema, DG2915, 515 m, fenasar; Figaró-Montmany, obac del turó dels Tremolencs, DG3816, 510 m, herbei humit, 29-V-2008, A. Mercadé.

Tàxon poc conegut del sector prelitoral nord, i encara menys, en aquest cas concret, del territori auso-segàrric, d'on no se'n tenia cap referència.

Vicia disperma DC.

Vallès Oriental: Sant Feliu de Codines, entre el Gurugú i ca n'Ullar, DG3015, 460 m, pradells sobre sòls prims, 11-VI-2008, A. Mercadé; Bigues i Riells, els Saulons d'en Déu, DG3113, 530 m, pradells terofítics silicícules, 4-VI-2008, A. Mercadé.

Noves localitats per al sector septentrional del prelitoral d'aquesta espècie, que té una distribució restringida a les muntanyes marítimes litorals del nord-est cata-

là, i que arriba pel sud fins al Garraf. Fora d'aquesta àrea, ja a la serralada prelitoral, és coneguda del massís veí de Sant Llorenç del Munt (Costa *in* Bolòs, 1950) i del massís del Port (Royo, 2006).

Vicia lathyroides L.

Vallès Oriental: Granera, prop del Carner, DG2420, 845 m, pradells terofítics, 22-IV-2007, A. Mercadé; Sant Feliu de Codines, Saulons d'en Déu, DG3014, 495 m, pradell terofític silicícola, 6-VI-2008, A. Mercadé; Sant Feliu de Codines, la Serra, just sobre el poble, DG2915, 550 m, pradells terofítics sobre codina gresosa; la Garriga, entre el torrent del Planell i el torrent de l'Apotecari, DG3914, 315 m, pradell terofític silicícola.

Com les altres congèneres citades en aquest treball, es tracta d'una planta rara al sector prelitoral nord, d'on tan sols era coneguda de l'àrea silícica de Sant Llorenç del Munt, prop de Terrassa (Cadevall, 1915-1919), de la base del Montseny (Cadevall, 1915-1919) i d'algun punt de les Guilleries (Masferrer *in* Cadevall, 1915-1919).

Viola mirabilis L.

Osona: Sant Bartomeu del Grau, torrent del Pujol, DG3250, 675 m, bosc caducifoli mixt de fons de vall, 23-VI-2006, A. Mercadé.

Localitat isolada d'aquesta rara viola fora de la seva àrea de distribució coneguda, que se cenyeix bàsicament a la franja pirinenca (especialment prepirinenca). En coneixem escassos peus al fons d'un torrent ombrívol, dins d'un bosc caducifoli mixt de l'aliança *Carpinion*. Novetat per al territori auso-segàrric.

Bibliografia

- Benedí C.; Molero J.; Simon J.; Vicens J. 1997. *Euphorbia* L. *In*: S. Castroviejo; C. Aedo; C. Benedí; M. Laínz; F. Muñoz Garmendia; G. Nieto Feliner; J. Paiva (eds.). Flora ibérica 8: 210-285. Real Jardín Botánico, CSIC. Madrid. Bolòs, A.; Bolòs, O. 1950. La vegetación de las comarcas barcelonesas. Instituto Español de Estudios Mediterráneos. Barcelona.
- Bolòs, O.; Vigo, J. 1984. Flora dels Països Catalans. Vol. I. Ed. Barcino. Barcelona.
- Bolòs, O.; Vigo, J. 1990. Flora dels Països Catalans. Vol. II. Ed. Barcino. Barcelona.
- Bolòs, O.; Vigo, J. 1996. Flora dels Països Catalans. Vol. III. Ed. Barcino. Barcelona.
- Bolòs, O.; Vigo, J. 2001. Flora dels Països Catalans. Vol. IV. Ed. Barcino. Barcelona.
- Cadevall, J. 1915-1919. Flora de Catalunya. Vol. II. Palau de la Generalitat, Barcelona. 470 p.
- Cadevall, J. 1937. Flora de Catalunya. Vol. VI. Palau de la Generalitat, Barcelona. 445 p.
- Font, X. 2009. Mòdul Flora i Vegetació. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona. <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>
- Gómez, D.; Gonzalo, M.; Mercadal, N.; Montserrat, P.; Sesé, J.A. (eds.). 2005. Atlas digital de la Flora de Aragón. Instituto Pirenaico de Ecología y Gobierno de Aragón.

- Font Quer, P. 1914. Ensayo fitotopográfico del Bages. Tipografía Mahonesa. Mahón.
- Lapraz, G. 1974. Recherches phytosociologiques en Catalogne. Collect. Bot. (Barcelona), 9:77-181.
- Mercadé, A. 2005. Aportació al coneixement florístic del Moianès: Catalunya Central. Butll. Inst. Catalana Hist. Nat. 73: 5-19.
- Nuet Badia, J.; Panareda Clopés, J.M. 1992. Flora de Montserrat, vol. 2. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona.
- Torres, L. de. 1983. Notes per a la flora del Baix Ebre. Collect. Bot. (Barcelona) 14: 617-623.
- Royo, F. 2006. Flora i vegetació de les planes i serres litorals compreses entre el riu Ebre i la serra d'Irta. Tesi doctoral inèdita. Facultat de Biologia. Universitat de Barcelona.
- Vayreda, E. 1879. Plantas notables por su utilidad o rareza que crecen espontáneamente en Cataluña ó sea Apuntes para la Flora Catalana. Anales Soc. Esp. Hist. Nat.
- Villar, L.; Sesé, J.A.; Ferrández, J.V. 2001. Atlas de la Flora del Pirineo Aragonés. vol. 2. Instituto de Estudios Altoaragoneses-Consejo de Proteccion de la Naturaleza. Huesca y Zaragoza.